

POTROŠNJA-faza gospodarskega procesa, v kateri se ustvarjeno bogastvo uporabi za zadovoljitev potreb. in je končni cilj celotne ekonomske dejavnosti družbe.

Potrošnja po namenu:

1. Produktivna ali reproduktivna (poraba materiala v podjetjih)

2. Končna ali finalna (neposredna potrošnja dobrin npr v gospodinjstvih).

Potrošnja po subjektu potrošnje: osebna potrošnja (v gospodinjstvih), skupna (širše potrebe prebivalstva), splošna potrošnja (potrošnja države).

OSEBNA POTROŠNJA-poteka v okviru gospodinjstva: dohodke od dela, dela oddrugih dejavnosti, od lastnine). gospodinjstvo troši nujne dobrine (hrana, obleka, stanovanje) in manj nujne (avto, izleti). Ravnanje družin pri porabi dohodka je različno. Revnejše družine porabijo večino dohodka za nujne živl. Dobrine, premožnejše pa lahko več por. Za luksuzne dobrine in celo del dohodka prihranijo.

POTROŠNA FUNKCIJA-razmerje med višino razpoložljivega dohodka gospodinjstev in višino potrošnih izdatkov. C-potrošnja Y-dohodek S-prihranki

Prihranki so odvisni od: višine razpoložljivega dohodka, št in starosti članov gosp, zdravstveno stanje članov, življenjski cilj članov, način rešitve stanovanjskega vprašanja (lastno/najemniško). Razmerje med obsegom prihrankom (S) in razpoložljivim dohodkom (y) imenujemo **FUNKCIJA VARČEVANJA**.

PNP (povprečna nagnjenost k potrošnji) = $C/Y = 320000/400000 = 0,8$

PNV (povprečna nagnjenost k varčevanju) = $S/Y = 80000/400000 = 0,2$

MNP (mejna nagnjenost k potrošnji) = $\Delta C/\Delta Y$

MNV (mejna nagnjenost k varčevanju) = $s/y = 30000/80000 = 0,375$

Za analizo je bolj pomembna mejna nagnjenost!

JAVNA ali DRUŽBENA POTROŠNJA-o družbeni potrošnji odloča parlament, ko razpravlja o državnem proračunu. Na podlagi sprejetega proračuna državni strokovnjaki razporejajo denar, zbran z davki in prispevki za različne potrošne namene, ki so določeni tudi politično, ne le z upoštevanjem ekonomskih dejavnikov. Na ta način država poravnava svoje ekon, politične in socialne funkcije. Iz proračuna se financira: vojska, delo državnih organov, zdravstvo, šolstvo

V tržnem gosp država opravlja naslednje funkcije:

Nadzira narodno gosp dogajanje (določa pogoje za gospodarjenje), financira javne dobrine (gradnja cest), organizira proizvod v državnih podjetjih (železnice), skrbi za to, da je proračun razvojno usmerjen, skrbi za socialne izdatke. Za izdatke pridobi država sredstva z davki in prispevki ali pa se zadolži.

Značilnosti davkov: nekateri davki so določeni linearno (ista davčna stopnja), drugi davki so določeni progresivno (večji ko je dohodek, večja je davčna stopnja -> dohodnina), ločimo še **neposredne (dohodnina)** in **posredne (DDV)** davke. V vseh razvitih državah je problem utaje davkov (neplačevanje davkov - siva ekonomija).

Najpomembnejši so: DDV, davki za soc zavarovanje (pokojnine), davek na dobiček. Za vsako družbo predstavlja problem državna utaja (delo na črno)

DRUŽBENA POTROŠNJA IN TRG-V sodobnih tržnih gospodinjstvih se v okviru družbene potrošnje trg pojavlja le kot dopolnilni mehanizem. Večji del potrošnje, ki je vključena v državni proračun ne poteka po tržni logiki (financira se iz proračuna). Na področju splošne porabe ni mogoče delovanje trga! Na področju skupne porabe deluje trg le kot dopolnilni mehanizem.